

Пометња која је у Хрватској настала збоз изјаве министра Јеремића да је Хрватска спровела етничко чишћење у Олуји наставила се реакцијама на Милорада Додика који је на констатацију хрватског председника Месића да је Република Српска настала на етничком чишћењу узвратио да се баш он не би требало да јавља са тим примедбама јер је управо Хрватска настала на највећем етничком чишћењу у Европи после Другог светског рата. Не треба помињати да је реакција званичне хрватске јавности била констернација. О чему он уопште прича, какво етничко чишћење и то наводно читавих 250.000 људи? Новинари извештаје закључују да су све те тврдње део планирање кампање пошто се у Хагу управо суди хрватским генералима.

Добра страна оваквих ситуација је то што се у њима политички априори читавих држава, иначе затомљен у традиционалној шутњи, помаља на површину и може да се дословно чита у изјавама политичара. Како су на прву Јеремићеву изјаву реаговали Месић и Санадер? Месић је подсетио да је Србија извршила агресију на Хрватску и да су тенкови из Србије ишли у Хрватску, често испраћани цвећем, да је Хрватска имала жртве у том рату и да је на крају у том рату победила. Србија треба да се суочи са том прошлoшћу, а не да говори да је Хрватска спровела етничко чишћење. Санадер је додао: „ Истина је једна - Србија је извршила агресију, а Хрватска победила у наметнутом рату”.

Оно што је занимљиво у овим тврдњама јесте да су оне доста очигледно “бушне” и то на специфичан начин: *оне уопште не негирају оно што је тврдио Јеремић и после њега Додик*. Наиме, све и да је тачно све што Месић тврди, то још не говори ништа о томе шта је Хрватска радила у свом “одговору” на српску агресију. Те тврдње би на неки неизречен начин требало да служе и као оправдање свега што је Хрватска чинила, али нико не експлицира тачан начин на који то оправдање функционише. Да ли би то требало да значи да после неке “агресије” одбрамбена војска може да ради са становништвом неке територије шта јој је воља?

Наравно да не. То што је аргумент којим се одбацују хрватске реакције тако једноставан показује нешто друго, што је занимљивије од спорења са самим тврдњама. Овај аргумент није нешто што не би могло бити лако схватљиво и суочен са њим свако би на крају

морао да призна његову снагу. Штос је у томе да је се то суочавање одбија. Једино “суочавање са прошлошћу” које је могуће је суочавање супротне стране са већ готовом сликом *противничке* стране о рату. Сликом у којој фале и таква догађања као што су бројни злочини хрватске стране у рату и километарске колоне избеглица. То значи да је читава јавност Хрватске у власти једне *слепе мрље* из које произилази једна ауторитарна норма изражена управо у горњим апсурдним реченицама. А то пуно говори о друштвима у којима ове “истине” настају. Мислило се да су то раније била ауторитарна друштва у којима је наука била под паском политике, али да су данас то слободна демократска друштва у којима постоји слобода говора и научног истраживања. Међутим, иако је та слобода већа него што је била, то још не говори ништа о начину на који се формира званична јавност у овим државама. Судаћи по овим апсурдним формулама које у Хрватској истим речима понављају скоро сви, од навијача, преко научника, до новинара, премијера и председника, на том плану ослобађања од слепих мрља ништа се није променило.

То је проблем јер је то знак да, метафорички речено, хрватско друштво хода по тепиху који је добро нераван од ствари које су гурнуте под њега. Већина тих ствари се тиче Срба. Хрватска је данас земља у којој је апартхејд према једној етничкој групи сасвим легитиман. У којој су Срби изложени јавној дискриминацији која се састоји и у овом ишчуђавању над 250.000 избеглица и над наводним “етничким чишћењем”.

И ми у Србији нисмо без буквалних слепих мрља. Друга Србија отприлике има исте слепе мрље које и хрватска националистичка јавност. Петар Луковић изјаву “одурног” министра Јеремића овако отписује: “Верзија Јеремићеве историје по којој су за рецентне ратове деведесетих криви Хрвати, Словенци, Бошњаци и Албанци – док су се Срби само бранили, јер су били невини, нарочито Слободан Милошевић, део је тадићевске тактике да се већ данас у Србији помири све оно што се свађало толиких година”. Поново се оно што је Јеремић тврдио не негира него се говори о нечем другом, јер Јеремић није тврдио ни да су за ратове криви Хрвати и остали, нити да је Милошевић невин, него да је Хрватска у Олуји извршила етничко чишћење. Али то се некако не сме чути, па се мора забашурити било каквим овешталом примедбом. У овом случају би то што мислите да Милошевић има кривице за ратове из деведестих требало да вас некако спречи да видите чињеницу етничког чишћења, иако су то одвојене ствари.

Ако је циљ Друге Србије демократизација друштва онда су ове симпатије за хрватске историјске слепе мрље сасвим неразумљиве. Хрватска је данас држава настала на рату у коме је заиста победила али јој је та победа донела ауторитарну власт која почива на ратној логици и која је извор ауторитарности у читавом региону јер показује да злочини и етничка чишћења могу проћи некажњено, да се чак могу релативно успешно негирати као да се никада нису десили. С друге стране, слепа мрља тзв. прве Србије је умногоме

Слепе мрље

Пише: Владимир Милутиновић
понедељак, 02 јун 2008 01:44

неувиђање чињенице да је читава политика оштре пристрасности, обрнутог негирања чињеница и верности властитом идентитету заправо имитација хрватског успешног примера. Ако Хрватска може да негира етничко чишћење у Олуји зашто ми не би могли да негирамо све што нам падне на памет?

Питање је само ко ће први моћи да изађе из ове партикуларистичке логике. Због нечега ми се чини да би то могла пре да буде Србија.